

Schepping en evolutie

De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen gaat er van uit dat waarheid, als som van alle kennis, nooit met zichzelf in tegenspraak is. Tevens is zij van mening dat er verschillende ingangen in kennis en dus in waarheid zijn, die alle valide zijn: de religieuze openbaringen zijn de belangrijkste ingang in geestelijke waarheden, maar in materiële zaken is de wetenschap een gezaghebbende en belangrijke bron van kennis en waarheid. Daar waar beide poorten van kennis strijdige inzichten lijken te geven, ziet zij dat als een tijdelijk probleem dat bij nader licht en onderzoek opgelost zal worden. Dat vergt dan zowel openbaring als onderzoek, en vooral geduld.

Het belangrijkste huidige geschilpunt tussen openbaring en wetenschap is op dit moment de herkomst van aarde, leven en mens, ofwel de discussie tussen schepping en evolutie. De Bijbel vermeldt in Genesis dat God de kosmos, de aarde en de mens schiep; in 35 korte verzen verhaalt Genesis 1 – 2:4 in grote lijnen de schepping van de wereld, terwijl Genesis 2:5-25 een visie geeft op de menswording. In de latere openbaringen van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen (het boek Mozes en het boek Abraham, beide in de Parel van Grote Waarde, het vierde standaardwerk van de kerk) worden gedetailleerder verslagen van de schepping gegeven. In al deze Schriften staat de schepping van de mens centraal, namelijk **waartoe** hij is geschapen en niet **hoe**. De notie van ‘schepping’ betekent overigens in de leer van de kerk niet ‘schepping uit niets’ (*creatio ex nihilo*), maar organisatie en omvorming van elementen die een eeuwig karakter hebben, zowel materieel als geestelijk.

De wetenschap geeft een ander type herkomst van wereld, leven en mens. De kosmos, de aarde en de verschijning van het leven hebben een zeer lange geschiedenis, van vele miljoenen jaren. Hierin is het leven geleidelijk ontstaan, en door het principe van natuurlijke selectie (de kern van de evolutionaire theorie, die overigens uitvoerig is getoetst) van eenvoudige naar complexere biologische vormen geëvolueerd, met de huidige variatie aan planten en dieren als voorlopig eindresultaat. De mens, *Homo sapiens sapiens*, is daarvan dan één verschijningsvorm.

Wat betreft deze wetenschappelijke benadering, de evolutie dus, heeft de kerk geen stelling genomen. Hoewel verschillende leiders in de kerk zich op persoonlijke titel hebben uitgesproken (zowel tegen als voor evolutie) is het enige officiële standpunt van de kerk dat zij in deze discussie geen positie heeft. Dit is vastgelegd in drie officiële verklaringen van het Eerste Presidium:

- “The Origin of Man” (*Improvement Era* 13:75-81, november 1909)
- “Origin of Man” (*Improvement Era* 13:570, april 1910)
- “The ‘Mormon’ view on evolution” (*Improvement Era* 11:1090-1091, september 1925).

De *Improvement Era* was het officiële orgaan van de kerk in die tijd. Recent zijn ze herdrukt als Appendix 4 en 5 in de semi-officiële *Encyclopedia of Mormonism* (1992). Sindsdien zijn over deze kwestie geen gezaghebbende, officiële uitspraken meer gedaan.

In bovengenoemde kerkelijke verklaringen ligt de nadruk op de goddelijke oorsprong van de mens, naar geest en lichaam, zoals het toenmalige Eerste Presidium het formuleerde:

‘God heeft de mens naar zijn beeld geschapen. Dat geldt net zo goed voor de geest als voor het lichaam, dat slechts de bekleding van de geest is, zijn aanhangsel; de twee vormen samen de ziel. De ziel van de mens is in de vorm van een mens, en de geest van elk schepsel is het beeld van zijn lichaam.’ (1909)

‘De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen, die haar geloof op goddelijke openbaring baseert, zowel openbaring vanouds als in deze tijd, verklaart dat de mens een rechtstreekse afstammeling van de Godheid is. (...) De mens is het kind van God, dat gevormd is naar het goddelijke beeld en begiftigd met goddelijke eigenschappen.’ (1925)

Hoe het lichamelijke deel van de mens gevormd is, wordt nadrukkelijk open gelaten:

‘Of het sterfelijke lichaam van de mens zich via natuurlijke processen heeft ontwikkeld tot de huidige volmaakte vorm, onder leiding en door de macht van God; of de eerste ouders van onze generaties, Adam en Eva, van een ander hemellichaam hier zijn gebracht, met een onsterfelijke tabernakel die door zonde en het namen van natuurlijke voedingsmiddelen in de loop van de tijd is aangetast; of zij hier in het sterfelijk leven geboren zijn, zoals andere sterfelijken; zijn vragen die in het geopenbaarde woord Gods niet helemaal worden beantwoord.’ (1910)

De laatste officiële toelichting op voornoemde documenten, is van 1931, toen de discussie rond de organische evolutie intens was:

‘Over de fundamentele leringen van de kerk zijn wij het allen eens. Het is onze zending om de boodschap van het herstelde evangelie aan de wereld te brengen. Laat geologie, biologie, archaeologie en antropologie, die geen van alle iets te maken hebben met het heil van de zielen der mensen, aan wetenschappelijk onderzoek over, terwijl wij onze roeping in de kerkelijke sfeer grootmaken.’ (Notulen Eerste Presidium, 7 april 1931; *Encyclopedia of Mormonism* 1992, deel 2, p. 478.)

Al geeft de kerk hiermee geen antwoord op de vraag naar de verhouding tussen schepping en evolutie, zij wijst wel op het feit dat die kennis later geopenbaard zal worden (LV 101:32-33), en tevens op de zelfstandige oordeelsvorming van het individuele lid.

Wouter van Beek
Emeritus hoogleraar culturele antropologie